

บทคัดย่อ

สภาพแวดล้อมในการทำงานของเกษตรกรชาวนา มีความเสี่ยงต่อการสัมผัสปัจจัยอันตราย ซึ่งอาจทำให้เกิดโรคและการบาดเจ็บจากการทำงานได้ การมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่ถูกต้องจะช่วยป้องกันการเกิดปัญหาสุขภาพ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานและภาวะสุขภาพของเกษตรกรชาวนา 2) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานกับภาวะสุขภาพ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมปักป้องสุขภาพจากการทำงานกับการบาดเจ็บจากการทำงาน และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชกับผลการตรวจเลือดคัดกรองผู้ที่มีความเสี่ยงจากพิษของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ด้วยการหาเอ็นไซม์คลอรีนเօสโดยใช้กรดดা�യทดสอบพิเศษของเกษตรกรชาวนาในจังหวัดเชียงราย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นเกษตรกรชาวนาจำนวน 401 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลและการประกอบอาชีพ ข้อมูลพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน และข้อมูลภาวะสุขภาพ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและทดสอบความเชื่อมั่นแล้ว การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สำหรับความสัมพันธ์ สถิติที่ใช้คือ correlation coefficient แบบสเปียร์แมนและไคสแคร์

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75.06) มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งพฤติกรรมสุขภาพทั่วไปและพฤติกรรมปักป้องสุขภาพจากการทำงาน ส่วนการรับรู้ภาวะสุขภาพทั่วไป กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 92.27 อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับผลการตรวจเลือดคัดกรองผู้ที่มีความเสี่ยงจากพิษสารกำจัดศัตรูพืชด้วยการหาเอ็นไซม์คลอรีนเօสพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 9.98 และร้อยละ 40.65 อยู่ในระดับไม่ปลอดภัย และมีความเสี่ยงตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานกับภาวะสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .165, p < .01$) ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมปักป้องสุขภาพจากการทำงานกับการบาดเจ็บจากการทำงานมีความสัมพันธ์ทางลบ ($r = -.104, p < .05$) นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชกับผลการตรวจเลือดคัดกรองผู้ที่มีความเสี่ยงจากพิษของสารเคมีกำจัดศัตรูพืชมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานและภาวะสุขภาพของเกษตรกรชาวนา กลุ่มนี้ยังต้องได้รับการดูแลอย่างยิ่ง และควรมีการลดปัจจัยที่คุกคามสุขภาพจากการทำงาน รวมทั้งจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานให้เกิดความปลอดภัยเพื่อให้เกษตรกรชาวนา มีภาวะสุขภาพดีขึ้น

Abstract

The working environment of rice farmers exposes them to many hazards. The farmers may encounter occupational health diseases and injuries. Therefore, safe working practices will prevent these health problems. The objectives of this study were to 1) examine the occupational safety behaviors and health status of rice farmers, 2) determine the relationships among occupational safety behaviors and health status, 3) determine the relationships among health protection behaviors and work injuries, and 4) examine the relationships between pesticide usage and cholinesterase screening test.

Convenience sampling was used to recruit 401 rice farmers into the study. Research instrument consisted of 3 parts: individual and working characteristics, occupational safety behaviors, and health status. This instrument was tested for validity and reliability. Data was analyzed using descriptive statistics, Spearman rank correlation, and Chi-Square Test.

Majority of the participants (75.06%) has occupational safety behaviors at a moderate level both in general health behaviors and working protective health behaviors. In terms of general health perception it was found that 92.27 percent of participants at a moderate. The results of blood tests for screening cholinesterase were found to be 9.98% and 40.65% of participants operating in levels of insecurity and risk, respectively.

The relationship between occupational safety behaviors and health status was statistically significantly positive ($r = .165$, $p < .01$) while there was a negative correlation between the behavior of health protection at work and injuries from work ($r = -.104$, $p < .05$). Furthermore, a significant correlation between pesticide usage and the results of cholinesterase screening test was revealed ($p < .05$).

From the above findings, the major concerns were regarded the occupational safety behaviors and the health status of rice farmers. The reduction of occupational hazards as well as a modification the occupational safety behaviors in order to improve the health status among rice farmers is considered necessary.